

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ,
ગાંધીનગર

એકમ કસોટી - 4

ધો - 11 (સામાન્ય પ્રવાહ)

કુલ ગુણ:- 25

વિષય: નામાનાં મૂળતત્વો (154)

સમય: 01.00 કલાક

- આ એકમ કસોટીમાં કુલ 13 પ્રશ્નો છે.
- એકમ કસોટીના જવાબો વિદ્યાર્થીઓએ પોતાની નોટબુકમાં લખવાના રહેશે.

વિભાગ: A

- ❖ નીચે આપેલા પ્રશ્નક્રમાંક 01 થી 05 હેતુલક્ષી પ્રકારના છે. આપેલા ચાર વિકલ્પ (A, B, C, D) પૈકી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ લખો: (દરેક પ્રશ્નના 1 ગુણ છે.) [05]
- મહેસૂલી ખર્ચ રોકડમાં ચૂકવવામાં આવે ત્યારે,
(A) મિલકત વધે - દેવું વધે
(B) મિલકત ઘટે - મૂડી ઘટે
(C) મિલકત વધે - મૂડી વધે
(D) મિલકત ઘટે - દેવું ઘટે
 - ઉધાર ખરીદેલ માલ પરત કરવામાં આવે ત્યારે માલની સાથે વેપારીને શું મોકલવામાં આવે છે?
(A) ઉધારચિઠ્ઠી
(B) જમાચિઠ્ઠી
(C) લેણીહૂંડી
(D) દેવીહૂંડી
 - મિલકતની ઉધાર ખરીદીની નોંધ માં થાય છે.
(A) ખરીદનોંધ
(B) ખાસ આમનોંધ
(C) રોકડમેળ
(D) દેવીહૂંડી નોંધ
 - એ આમનોંધ અને રોકડ ખાતાની ગરજ સારે છે.
(A) રોકડમેળ
(B) વેચાણનોંધ
(C) વેચાણપરત નોંધ
(D) લેણીહૂંડી નોંધ
 - બેન્ક આપણા ખાતે વ્યાજ જમા કરે ત્યારે
(A) બેંકસિલક ઘટે
(B) બેંકસિલક વધે
(C) રોકડસિલક ઘટે
(D) રોકડસિલક વધે

વિભાગ: B

❖ નીચે આપેલ પ્રશ્નક્રમાંક 06 થી 10 સુધીના પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં જવાબ આપો. (દરેક પ્રશ્નનો 1 ગુણ છે.) [05]

- 6) $A = C + L$ સમજાવો.
- 7) પેટાનોંધો એટલે શું?
- 8) ઉધારચિકી એટલે શું?
- 9) બેંક ઓવરડ્રાફ્ટ એટલે શું?
- 10) NEFT અને RTGS નું પૂરું નામ જણાવો.

વિભાગ: C

❖ નીચે આપેલ પ્રશ્નક્રમાંક 11 માટે માગ્યા મુજબ જવાબ આપો. [03]

- 11) નીચેના વ્યવહારોની આમનોંધ લખો અને તેની સમીકરણ આધારિત હિસાબી અસરો સમજાવો.
 - (i) ₹ 80,000 લાવી ધંધો શરૂ કર્યો.
 - (ii) ₹ 20,000 બેન્કમાં ભરીને ખાતું ખોલાવ્યું.
 - (iii) ₹ 4000 પગારનાં ચેકથી ચૂકવ્યાં.

વિભાગ: D

❖ નીચે આપેલ પ્રશ્નક્રમાંક 12 થી 13 ના માગ્યા મુજબ જવાબ આપો. (દરેક પ્રશ્નના 6 ગુણ છે.) [12]

- 12) નીચેના વ્યવહારો પરથી શ્રી રાધાકૃષ્ણ સ્ટોર્સના ચોપડે ખરીદનોંધ, વેચાણનોંધ, ખરીદપરત નોંધ અને વેચાણપરત નોંધ તૈયાર કરો.

2020

સપ્ટેમ્બર

1. રામાનુજ પાસેથી ₹ 60,000નો માલ ખરીદ્યો. 10% વેપારીવટાવ. બિલ નં. 120.
4. નિર્મા પાસેથી ₹ 24,000નો માલ 10% રોકડવટાવે ખરીદ્યો. શાખ 1 માસ. બિલ નં. 130.
6. સુરેશને ₹ 30,000નો માલ 5% વેપારીવટાવે વેચ્યો. રોકડવટાવ 3 %. બિલ નં. 350.
11. ₹ 10,000નો માલ ખરીદ્યો. કેશમેમો નં. 58.
15. સુરેશે ₹ 6,000નો માલ પરત કર્યો, જેની સામે જમાચિકી નં. 20 મોકલી આપી.
17. નિર્માને 40 % માલ પરત કર્યો અને ઉધારચિકી નંબર 17 મોકલી આપી.
19. શ્રી સરસ્વતી ફર્નિચર માર્ટમાંથી ₹ 7,000નું ફર્નિચર ખરીદ્યું.

20. પરેશ પાસેથી ₹ 1,80,000નો માલ ખરીદ્યો. અડધા નાણાં તરત જ ચૂકવી દીધાં.
 21. પરેશ પાસેથી ખરીદેલ બધો જ માલ હેમાને ₹ 2,16,000માં વેચી દીધો. શાખ 1 માસ. વેપારીવટાવ 10 %, બિલ નં. 360.
 23. હેમા પાસેથી અડધો માલ પરત આવ્યો, જે માલ પરેશને મોકલી આપવામાં આવ્યો.
 24. કરણે ₹ 60,000નો માલ 10 % વેપારીવટાવે મોકલી આપવાનો ઓર્ડર આપ્યો.
 25. કરણને ઓર્ડર પ્રમાણે માલ મોકલી આપ્યો. મજૂરીના ₹ 1000 ઉમેર્યાં. બિલ નં. 365.
 26. રોકડ ખરીદી ₹ 16,000 અને રોકડ વેચાણ ₹ 20,000.
 27. સ્વીટુને ₹ 20,000નો માલ ઓગસ્ટમાં ખરીદેલ તે પરત કર્યો અને ઉધારચિઠ્ઠી નં. 20 મોકલી આપી.
 30. કરણે અડધો માલ પરત કર્યો અને પ્રમાણસર મજૂરીની રકમ મજરે આપવામાં આવી.
- 13) શ્રી તારક મહેતાના નીચેના વ્યવહારો પરથી ત્રણ ખાનાંવાળો રોકડમેળ તૈયાર કરો.

2020

સપ્ટેમ્બર

1. શરૂઆતની રોકડસિલક ₹ 3,500, શરૂઆતનો બેંક ઓવરડ્રાફ્ટ ₹ 6,000.
2. ₹ 2,000નો માલ પરાગને 10 % રોકડવટાવે રોકડેથી વેચ્યો.
4. ₹ 4,000નો માલ 10 % વેપારીવટાવે અને 5 % રોકડવટાવે દીપક પાસેથી ખરીદ્યો અને રકમ ચેકથી ચૂકવી આપી.
6. ₹ 7,000નો માલ અમીને વેચ્યો. અમીએ 40 % રકમ રોકડેથી અને બાકીની રકમ ચેકથી ચૂકવી આપી. ચેક બેંકમાં ભર્યો.
8. ₹ 6,000નો ચેક મળ્યો. જે ગૌરાંગે પોતાના જૂના દેવા ₹ 6,050ના દેવાને ચૂકવે કરવા આપ્યો છે જે બેંકમાં ભર્યો.
12. પગારના ₹ 2,000 NEFT દ્વારા ચૂકવ્યા અને NEFT ચાર્જના ₹ 5 ચૂકવ્યા.
15. ₹ 1,500 સ્ટેશનરી ખર્ચના ચેકથી ચૂકવ્યા.
17. ₹ 4,100 બેંકમાં ભર્યાં.
20. ધંધામાં વધુ નાણાંની જરૂર હોવાથી ₹ 10,000ની કિંમતનું અંગત વાહન ₹ 8,000માં વેચી ₹ 7,000 ધંધામાં લાવ્યાં.
23. દીકરીની શાળાની ફી ભરવા ₹ 6,000 બેંકમાંથી ઉપાડ્યાં.
25. ₹ 500 દુકાનભાડું ચૂકવી આપ્યું.
28. બેંક બેંક - કમિશનનાં ₹ 30 અને SMS ચાર્જિસના ₹ 20 ઉધાર્યાં છે.
29. ₹ 5,000 બેંકમાં ભર્યાં.

एकम कसोटी : 4

कक्षा : 11(सामान्य प्रवाह)

कुल गुण : 25

विषय : नामा के मूलतत्त्व (154)

समय : 1.00 घंटा

1. इस एकम कसोटी में कुल 13 प्रश्न हैं ।
2. एकम कसोटी के उत्तर विद्यार्थियों को अपनी नोटबुक में लिखना है ।

विभाग - A

निम्नलिखित 1 से 5 बहुविकल्प प्रकार के प्रश्न हैं । प्रत्येक प्रश्न के लिए दिए गये चार विकल्पों में से ही विकल्प चुनकर उसका उत्तर लिखिए । प्रत्येक प्रश्न के लिए 1 अंक है । [05]

1. महेसूली खर्च रोकड़ में चुकाया जाए तब..... होती है ।
(अ) संपत्ति में वृद्धि (ब) दायित्व में वृद्धि
(क) संपत्ति में कमी (ड) पूंजी में कमी
2. उधार खरीदा माल वापस किया जाए तब माल के साथ व्यापारी को क्या भेजा जाता है ?
(अ) उधार चिट्ठी (ब) जमा चिट्ठी
(क) लेनी हुंडी (ड) देनी हुंडी
3. संपत्ति की उधार खरीदी का लेखा..... में होता है ।
(अ) खरीदी बही (ब) मुख्य रोजनामचा
(क) रोकड़ बही (ड) देनीहुंडी बही
4. यह रोजनामचा और रोकड़ खाता की आवश्यकता पूरी करता है ।
(अ) रोकड़ बही (ब) बिक्री बही
(क) बिक्रीवापसी बही (ड) लेनीहुंडी बही
5. बैंक हमारे खाते में ब्याज जमा करती है तब.....
(अ) बैंक शेष घटता है (ब) बैंक शेष बढ़ता है
(क) रोकड़ शेष घटता है (ड) रोकड़ शेष बढ़ता है

विभाग - B

निम्नलिखित प्रश्न क्रमांक 6 से 10 तक के प्रश्नों के उत्तर एक एक वाक्य में दीजिए । प्रत्येक प्रश्न के लिए 1 अंक है । [05]

6. $A = C + L$ समझाओ ।
7. सहायक बहियां किसे कहते हैं ?
8. उधार चिट्ठी किसे कहते हैं ?
9. बैंक ओवर ड्राफ्ट किसे कहते हैं ?
10. NEFT और RTGS का पूरा नाम बताइये ।

विभाग - C

निम्नलिखित प्रश्न क्रमांक 11 का मांगे अनुसार उत्तर दीजिए जो 3 अंक का है ।

[03]

11. निम्नलिखित व्यवहारों का रोजनामचा लिखिए और उसकी समीकरण आधारित हिसाबी असर समझाइए ।
- (1) 80,000 रु. लाकर धंधा शुरू किया ।
 - (2) 20,000 रु. बैंक में भरकर खाता खुलवाया ।
 - (3) 4,000 रु. वेतन के चेक चुकाए ।

विभाग - D

निम्नलिखित प्रश्न क्रमांक 12 और 13 का मांगे अनुसार उत्तर दीजिए ।

प्रत्येक प्रश्न के लिए 6 अंक है ।

[12]

12. निम्नलिखित व्यवहारों को राधा कृष्ण स्टोर की खरीद बही, बिक्री बही, खरीद वापसी बही और बिक्री वापसी बही में लिखिए ।

2020

सितम्बर

- 1 रामानुज के पास से 60,000 रु. का माल खरीदा । 10% व्यापारिक बट्टा । बिल नंबर 120 ।
- 4 निर्मि के पास से 24,000 रु. का माल 10% रोकड़ बट्टा से खरीदा। साख अवधि एक मास। बिल नंबर 130 ।
- 6 सुरेश को 30,000 रु. का माल 5% व्यापारी बट्टा और 3% रोकड़ बट्टा से बेचा। बिल नंबर 350 ।
- 11 10,000 रु का माल खरीदा । कैश मेमो नंबर 58 ।
- 15 सुरेश को 6,000 रु. का माल वापस किया जिसके सामने जमा चिट्ठी नंबर 20 भेज दी ।
- 17 निर्मि को 40% माल वापस किया जिसकी उधार चिट्ठी नंबर 17 भेज दी ।
- 19 श्री सरस्वती फर्नीचर मार्ट से 7,000 रु. का फर्नीचर खरीदा।
- 20 परेश के पास से 1,80,000 रु. का माल खरीदा । आधी रकम तुरंत चुका दी ।
- 21 परेश के पास से खरीदा संपूर्ण माल हेमा को 2,16,000 रु में बेचा । साख अवधि 1 मास । व्यापारी बट्टा 10% । बिल नंबर 360 ।
- 23 हेमा के पास से आधा माल वापस आया, जो परेश को वापस भेज दिया ।
- 24 करण ने 60,000 रु. का माल 10% व्यापारी बट्टे से भेजने का आदेश दिया।
- 25 करण को आदेशानुसार माल भेज दिया और मजदूरी के 1,000 रु. जोड़े । बिल नंबर 365 ।
- 26 रोकड़ खरीदी 16,000 रु. और रोकड़ बिक्री 20,000 रु. ।
- 27 स्वीटी को 20,000रु का माल जो अगस्त में खरीदा था वह वापस किया और उधार चिट्ठी नंबर 20 भेजी ।
- 30 करण ने आधा माल वापस किया और प्रमाण सर मजदूरी की रकम वापस की गई ।

13. श्री तारक मेहता के निम्नलिखित व्यवहारों पर से तीन खानोवाली रोकड़ बही तैयार कीजिए:

2020

सितम्बर

- 1 प्रारंभ की रोकड़ शेष 3,500 रु. और प्रारंभ का बैंक ओवर ड्राफ्ट 6,000 रु. ।
- 2 2,000 रु. का माल पराग को 10% रोकड़ बढ़े से रोकड़ी बेचा ।
- 4 4,000 रु का माल 10% व्यापारी बढ़ा और 5% रोकड़ बढ़ा से दीपक के पास से खरीदा और रकम चेक से चुका दी।
- 6 7,000 रु का माल अमी को बेचा । अमी ने 40% रकम रोकड़ से और बाकी की रकम चेक से चुकाई । चेक बैंक में भरा ।
- 8 6,000 रु. का चैक मिला जो गोरंग ने स्वयं के पुराने ऋण 6,050 रु. को पूर्ण चुकाने के लिए दिया है जिसे बैंक में भरा ।
- 12 वेतन 2,000 रु. NEFT द्वारा और NEFT चार्ज 5 रु. चुकाया ।
- 15 1,500 रु. स्टेशनरी खर्च चेक से चुकाया ।
- 17 4,100 रु. बैंक में भरे ।
- 20 धंधा में अधिक रकम की जरूरत होने से 10,000 रु. की कीमत का निजी वाहन 8,000 रु. में बेचकर 7,000 रु. धंधा में लाये ।
- 23 लड़की की शाला फीस भरने के लिए 6,000 रु. बैंक से निकाले ।
- 25 500 रु. दुकान भाड़ा चुकाया ।
- 28 बैंक ने बैंक कमीशन 30 रु. और SMS चार्ज का 20 रु. उधार किए ।
- 29 5,000 रु. बैंक में भरे ।

Unit Test : 4

STD. : 11 (GENERAL)

Max. Marks : 25

SUB. : Elements of Accounts (154)

TIME: 1.00 Hour

- i. **There are total 13 questions in this unit test.**
- ii. **Students have to write the answers of this unit test in their notebook**

SECTION : A

Select the correct answer of the following questions 1 to 5.

Each question carries 1 mark.

[05]

1. When revenue expenses are paid in cash,
(A) increase in assets – increase in liability
(B) decrease in assets – decrease in capital
(C) increase in assets – increase in capital
(D) decrease in assets – decrease in liability
2. What is sent to the traders along with goods returned which is purchased on credit?
(A) Debit note (B) Credit note
(C) Bills receivable (D) Bills payable
3. Credit purchase of assets will be recorded in _____.
(A) Purchase book (B) Journal proper
(C) Cash book (D) Bills payable book
4. _____ serves the purpose of journal and cash account.
(A) Cash book (B) Sales Book
(C) Sales Return Book (D) Bills Receivable Book
5. When bank credits interest in our account then _____.
(A) Bank balance decreases (B) Bank balance increases
(C) Cash balance decreases (D) Cash balance increases

SECTION : B

Answer the following questions 6 to 10 in one sentence.

Each question carries 1 mark.

[05]

6. Explain $A = C + L$.
7. What is meant by the subsidiary book?
8. What is meant by debit note?
9. What is bank overdraft?
10. Give the full form of NEFT & RTGS.

SECTION : C

Answer the following question no. 11 as directed carries 3 marks. [03]

11. Writs journal entry for the following transaction and explain accounting treatment based on equation:
- (i) Commenced business with capital of ₹ 80,000.
 - (ii) ₹ 20,000 deposited with bank and opened account.
 - (iii) Salary of ₹ 4000 paid by cheque.

SECTION : D

Answer the following question no.12 & 13 as directed.

Each question carries 6 marks

[12]

12. Prepare purchase book, sales book, purchase return book and sales return book in the books of Radha Krishna Stores from the following transaction: 2020

- Sep. 1 Purchase goods of ₹ 60,000 from Ramanuj at 10% trade discount. Bill No.120
- 4 Purchase goods of ₹ 24,000 from Nirmi at 10% cash discount. Credit period 1 month. Bill No.130
- 6 Sold goods of ₹ 30,000 to Suresh at 5% trade discount and 3% cash discount under Bill No.350
- 11 Purchase goods of ₹10,000. Cash Memo no.58
- 15 Suresh returned goods of ₹ 6,000. Credit note no.20 sent
- 17 40% goods returned to Nirmi and debit note no.17 sent.
- 19 Purchased furniture of ₹ 7000 from Shree Saraswati Furniture Mart.
- 20 Purchased goods of ₹ 1,80,000 from Paresh. Half of the amount paid immediately.
- 21 All the goods purchased from Paresh sold to Hema for ₹ 2,16,000. Credit one month. Trade discount 10%. Bill No.360
- 23 Hema returned half of the goods which was sent to Paresh.
- 24 Karan placed an order ₹ 60,000 at 10% trade discount for supply of goods.
- 25 Goods sent to Karan as per order. ₹ 1000 added for wages. Under bill no. 365.
- 26 Cash purchase ₹ 16,000 and cash sales ₹ 20,000.
- 27 Returned goods to Sweety of ₹ 20,000 which was purchased in August and sent debit note no.20
- 30 Karan returned half of the goods and proportionate amount of wages was given credit.

13 From the following transactions, prepare three columnar cash book of Shri Tarak Mehta:

2020

- Sep. 1 Opening cash balance ₹ 3500, Opening bank overdraft ₹ 6000.
2 Goods of ₹ 2000 sold to Parag in cash at 10% cash discount.
4 Goods of ₹ 4000 purchased from Dipak at 10% trade discount and 5% cash discount and the amount is paid by cheque.
6 Goods of ₹ 7000 sold to Ami. Ami paid 40% amount by cash and the remaining amount is paid by cheque. Cheque is deposited in the bank.
8 Cheque of ₹ 6000 is received, which is issued by Gaurang towards the payment of his old debt of ₹ 6050, which is deposited in the bank.
12 Salary of ₹ 2000 paid by NEFT and ₹ 5 paid for NEFT charge.
15 ₹ 1500 paid for stationary expenses by cheque.
17 ₹ 4100 deposited in the bank.
20 As more funds are required in the business, personal vehicle of ₹ 10,000 sold for ₹ 8,000 and ₹ 7000 is brought in the business.
23 ₹ 6000 withdrawn from the bank for the payment of school fees of his daughter.
25 ₹ 500 paid for the shop rent.
28 Bank debited ₹ 30 bank commission and ₹ 20 for SMS charges.
29 ₹ 5000 deposited in the bank account.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ,
ગાંધીનગર

એકમ કસોટી - 4

ધો - 12 (સામાન્ય પ્રવાહ)

કુલ ગુણ:- 25

વિષય: નામાનાં મૂળતત્વો (154)

સમય: 01.00 કલાક

- આ એકમ કસોટીમાં કુલ 08 પ્રશ્નો છે.
- એકમ કસોટીના જવાબો વિદ્યાર્થીઓએ પોતાની નોટબુકમાં લખવાના રહેશે.

વિભાગ: A

❖ નીચે આપેલા પ્રશ્નક્રમાંક 01 થી 03 હેતુલક્ષી પ્રકારના છે. આપેલા ચાર વિકલ્પ (A, B, C, D) પૈકી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ લખો: (દરેક પ્રશ્નના 1 ગુણ છે.) [03]

1) નિવૃત્ત થતા ભાગીદારને ચૂકવવાની બાકી રકમ પર ભાગીદારી કરારમાં કોઈ ઉલ્લેખ ન હોય તો વ્યાજ ચૂકવવાપાત્ર છે.

(A) 10 % વાર્ષિક (B) 12 % વાર્ષિક (C) 6 % વાર્ષિક (D) શૂન્ય

2) ભાગીદારી પેઢીના વિસર્જન સમયે મિલકતોની ઊપજમાંથી સૌપ્રથમ કઈ ચૂકવણી કરવામાં આવે છે?

(A) વિસર્જન-ખર્ચ (B) ભાગીદારની પત્નીની લોન

(C) ત્રાહિત પક્ષનાં દેવાં (D) ભાગીદારની લોન

3) વિસર્જન સમયે ભાગીદારી પેઢીની મિલકતો અને જવાબદારીઓની હિસાબી અસર આપવા માટે તૈયાર કરવામાં આવતું ખાતું

(A) નફા-નુકસાન ખાતું (B) નફા - નુકસાન ફાળવણી ખાતું

(C) પુનઃમૂલ્યાંકન ખાતું (D) માલ - મિલકત નિકાલ ખાતું

વિભાગ: B

❖ નીચે આપેલા પ્રશ્નક્રમાંક 04 થી 05 સુધીના પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં જવાબ આપો.(દરેક પ્રશ્નનો 1 ગુણ છે) [02]

4) પાઘડી અંગે હિસાબી ધોરણ 26 માં આપેલ જોગવાઈ જણાવો.

5) ભાગીદારી પેઢીના વિસર્જનની રીતો જણાવો.

વિભાગ: C

❖ નીચે આપેલા પ્રશ્નક્રમાંક 06 માટે માગ્યા મુજબ જવાબ આપો. (દરેક પ્રશ્નના 4 ગુણ છે) [04]

6) નીચેના વ્યવહારોની પેઢીના વિસર્જનના સંજોગોમાં થતી આમનોંધ લખો:

(i) ભાગીદારી પેઢીના આવકવેરાની જવાબદારી ₹ 15,000 ચૂકવવાની થઈ, જે ચોપડે નોંધેલ નથી.

(ii) એક ભાગીદાર તેના શ્રીમતીજીની પેઢીને આપેલ લોન ₹ 20,000 ચૂકવવાનું સ્વીકારે છે.

(iii) પેઢીના વિસર્જન સમયે ચોપડે ચંત્રો ₹ 1,00,000 બતાવેલ છે, ચોપડે કિંમત ઊપજે છે.

(iv) લેપટોપની કિંમત ₹ 40,000 છે. એક ભાગીદાર તેને ₹ 25,000 માં લઈ જાય છે.

અથવા

6) ભાગીદારી પેઢીના વિસર્જન સમયે પાકા સરવૈયામાં દર્શાવેલ નીચેની બાકીઓનો નિકાલ કેવી રીતે કરશો?

(i) રોકાણ વધઘટ ભંડોળ

(ii) કારીગર અકસ્માત વળતર ભંડોળ

(iii) નફા-નુકસાન ખાતાની ઉધાર બાકી

(iv) પ્રોવિડન્ટ ફંડ

વિભાગ: D

❖ નીચે આપેલા પ્રશ્નક્રમાંક 07 થી 08 ના માગ્યા મુજબ જવાબ આપો: (દરેક પ્રશ્નના 8 ગુણ) [16]

7) કૃપા અને કોમલ 3: 2 ના પ્રમાણમાં નફો-નુકસાન વહેંચતા ભાગીદારો છે. તા. 31-3-2020 ના રોજનું તેમની પેઢીનું પાકું સરવૈયું નીચે મુજબ હતું

પાકું સરવૈયું

મૂડી-દેવાં	રકમ (₹)	મિલકત-લેણાં	રકમ (₹)
મૂડી ખાતાં:		જમીન-મકાન	1,60,000
કૃપા	1,40,000	દેવાદારો	44,000
કોમલ	1,00,000	-ઘાલખાધ અનામત	4,000
	2,40,000	સ્ટોક	72,000
પ્રોવિડન્ટ ફંડ	36,000	રોકડ	8,000
લેણદારો	44,000	પાઘડી	40,000
	3,20,000		3,20,000

ઉપરની તારીખે તેઓએ કાજલ ને નીચેની શરતોએ નવા ભાગીદાર તરીકે પ્રવેશ આપ્યો.

1. કાજલ મૂડી પેટે ₹ 1,20,000 રોકડા લાવશે. પેઢીની પાઘડીની કિંમત ₹ 60,000 નક્કી થઈ.

2. કાજલ તેના ભાગની પાઘડીની રકમ રોકડમાં લાવશે નહિ. જમીન-મકાનની કિંમત ₹ 1,80,000 ગણવી.

3. દેવાદારો પર ધાલખાધ અનામત 5% રાખવી. સ્ટોકની કિંમતમાં ₹ 800 ઘટાડો કરવો.

4. લેણદારોને ₹ 1000 ચૂકવવાના નથી. બધા જ ભાગીદારોનું નવું નફા-નુકસાનનું પ્રમાણ 5 : 2 : 3 નક્કી કર્યું.

ઉપરની માહિતી પરથી પેઢીના ચોપડે જરૂરી ખાતાં નક્કી કરી પ્રવેશ બાદનું પાકું સરવૈયું તૈયાર કરો અને પાઘડી અંગે જરૂરી આમનોંધ આપો.

8) A, B અને C 2 : 2 : 1 ના પ્રમાણમાં નફો-નુકસાન વહેંચતા ભાગીદારો છે. C તા. 31-3-2020 ના રોજ નિવૃત્ત થાય છે. તા. 31-3-2020 ના રોજ તેમની પેઢીનું પાકું સરવૈયું નીચે મુજબ હતું.

પાકું સરવૈયું

મૂડી-દેવાં	રકમ (₹)	મિલકત-લેણાં	રકમ (₹)
મૂડી ખાતાં:		પાઘડી	30,000
A	90,000	ચંત્રો	60,000
B	60,000	રોકાણો	30,000
C	<u>30,000</u>	દેવાદારો	90,000
સામાન્ય અનામત	15,000	સ્ટોક	30,000
રોકાણ વધઘટ ભંડોળ	7,500	રોકડ-બેન્ક	15,000
ધાલખાધ અનામત	6,000		
લેણદારો	46,500		
	<u>2,55,000</u>		<u>2,55,000</u>

નિવૃત્તિ વખતે નક્કી કરવામાં આવ્યું કે,

1. ચંત્રોની કિંમત ₹ 75,000 અને સ્ટોકની કિંમત ₹ 15,000 આંકવી.

2. રોકાણોની કિંમત ₹ 24,000 નક્કી થઈ, તે કિંમતે રોકાણો C લઈ જાય છે.

3. લેણદારો પૈકી ₹ 15,000 નું દેવું ચૂકવવું નહિ પડે.

4. કામદાર વળતર પેટે ₹ 6,000 ના દાવાની જોગવાઈ કરવી.

5. ધાલખાધ અનામત દેવાદારો પર 10% રાખવી.

6. પાઘડીનું મૂલ્યાંકન ₹ 1,20,000 કરવામાં આવ્યું.

7. નિવૃત્ત થનાર ભાગીદારની લેણી રકમ લોન તરીકે રાખવી.

જરૂરી ખાતાં તૈયાર કરી નવી પેઢીનું પાકું સરવૈયું તૈયાર કરો.

एकम कसोटी : 4

कक्षा : 12 (सामान्य प्रवाह)

कुल गुण : 25

विषय : नामा के मूलतत्त्व (154)

समय : 1.00 घंटा

- i. इस एकम कसोटी में कुल 8 प्रश्न हैं ।
- ii. एकम कसोटी के उत्तर विद्यार्थियों को अपनी नोटबुक में लिखना है ।

विभाग - A

निम्नलिखित 1 से 3 बहुविकल्प प्रकार के प्रश्न हैं । प्रत्येक प्रश्न के लिए दिए गये चार विकल्पों में से ही विकल्प चुनकर उसका उत्तर लिखिए ।

प्रत्येक प्रश्न के लिए 1 अंक है ।

[03]

1. निवृत्त होने वाले साझेदार को चुकानी बाकी रकम पर साझेदारी करार पत्र में कोई उल्लेख न हो तो..... ब्याज भुगतान पात्र है ।
(अ) 10% वार्षिक (ब) 12% वार्षिक (क) 6% वार्षिक (ड) शून्य
2. साझेदारी पेढी के विसर्जन के समय संपत्तियों की उपज में से सर्वप्रथम क्या भुगतान किया जाता है ?
(अ) विसर्जन खर्च (ब) साझेदार की पत्नी की लोन
(क) त्राहित पक्ष का दायित्व (ड) साझेदार की लोन
3. विसर्जन के समय साझेदारी पेढी की संपत्तियों और दायित्व की हिसाबी असर देने के लिए.....खाता तैयार किया है ।
(अ) लाभ हानि खाता (ब) लाभ हानि विवरण खाता
(क) पुनः मूल्यांकन खाता (ड) संपादन खाता

विभाग - B

निम्नलिखित प्रश्न क्रमांक 4 और 5 तक के प्रश्नों के उत्तर एक एक वाक्य में दीजिए ।
प्रत्येक प्रश्न के लिए 1 अंक है ।

[02]

4. ख्याति के संदर्भ में हिसाबी मानक 26 में दर्शाया प्रावधान बताइए ।
5. साझेदारी पेढी के विसर्जन की पद्धति (रीतें) बताइए ।

विभाग - C

निम्नलिखित प्रश्न क्रमांक 6 को हल कीजिए । इस प्रश्न के लिए 4 अंक हैं । [04]

6. निम्नलिखित व्यवहारों की पेढी के विसर्जन के सँजोगो में होने वाली प्रविष्टियां लिखो ।
- 1 आयकर की जिम्मेदारी 15,000 रु. चुकानी हुई जो बही में लिखी नहीं हैं जिसे चुका दी ।
 - 2 एक साझेदार अपनी श्रीमती जी की पेढी को दी लोन 20,000 रु. चुकाने का स्वीकार करता है।
 - 3 पेढी के विसर्जन के समय यंत्र 1,00,000 रु. बताए हैं, जिसकी बही कीमत मिलेगी ।
 - 4 लैपटॉप की कीमत 35,000 रु. एक साझेदार उसे 25,000 रु. में ले जाता है।

:OR:

6. साझेदारी पेढी के विसर्जन के समय पक्की तलपट में दर्शायी निम्नलिखित बाकियों का निकाल किस प्रकार करोगे ? समझाए ।
1. विनियोग वृद्धि कमी अनामत
 2. कारीगर अकस्मात मुआवजा फंड
 3. लाभ हानि खाते की उधार बाकी
 4. प्रोविडन्ड फंड

विभाग - D

निम्नलिखित प्रश्न क्रमांक 7 और 8 को हल कीजिए ।

प्रत्येक प्रश्न के लिए 08 अंक हैं ।

[16]

7. कोमल और कृपा 3:2 के प्रमाण में लाभ हानि बांटने वाले साझेदार हैं । ता. 31.3.2020 के दिन को उनकी पीढी की पक्की तलपट निम्ननुसार थी ।

कोमल और कृपा की साझेदारी पेढी की ता. 31.3.2020 के दिन की पक्की तलपट

पूंजी दायित्व	रकम (रु.)	संपत्ति लेना	रकम (रु.)
पूंजी खाता		जमीन मकान	1,60,000
कृपा 1,40,000		देनदार 22,000	
कोमल 1,00,000	2,40,000	डूबतऋण अनामत 2,000	20,000
प्रोविडेंट फंड	36,000	स्टॉक	72,000
लेनदार	44,000	रोकड़	8,000
		ख्याति	40,000
	3,20,000		3,20,000

उपयुक्त तारीख को उन्होंने काजल को निम्नलिखित शर्तों पर नए साझेदार के रूप में प्रवेश किया दिया:

1. काजल पूंजी पेटे ₹1,20,000 रु. रोकड़ लाएगी । पेढी की ख्याति की कीमत 60,000 रु. निश्चित हुई । काजल अपने भाग की ख्याति की रकम रोकड़ में नहीं लाएगी ।

- 2 जमीन मकान की कीमत 1,80,000 रु. गिननी है ।
- 3 देनदारो पर डूबतऋण अनामत 5% रखना है । स्टॉक की कीमत में 800 रु. की कमी करनी है ।
- 4 लेनदारों को 1,000 रु. चुकाने नहीं है । सभी साझेदारों को लाभ हानि का नया प्रमाण 5:2:3 निश्चित किया ।

उपयुक्त जानकारी पर से पेढी की बहीं में आवश्यक खाते तैयार करके प्रवेश के बाद की पक्की तलपट तैयार कीजिए और ख्याति के संदर्भ में आवश्यक प्रविष्टि लिखिए ।

8. A, B और C 2:2:1 के प्रमाण में लाभ हानि बांटने वाले साझेदार हैं । C तारीख 31-3 -2020 के दिन निवृत्त होता है । तारीख 31-3 -2020 के दिन उनकी पेढी की पक्की तलपट निम्नानुसार थी ।

पक्की तलपट

पूंजी दायित्व	रकम (रु.)	संपत्ति लेना	रकम (रु.)
पूंजी खाता		ख्याति	30,000
A 90,000		यंत्र	60,000
B 60,000		विनियोग	30,000
C <u>30,000</u>	1,80,000	देनदार	90,000
सामान्य अनामत	15,000	स्टॉक	30,000
विनियोग वृद्धि कमी फंड	7,500	रोकड़- बैंक	15,000
डूबत ऋण अनामत	6,000		
लेनदार	46,500		
	2,55,000		2,55,000

निवृत्ति के समय निश्चित किया गया कि,

- 1 यंत्रों की कीमत 75,000 रु और स्टॉक की कीमत 15,000रु. निश्चित की गई है ।
 - 2 विनियोग की कीमत 24000 रु. निश्चित हुई इस कीमत पर विनियोग C ले जाता है ।
 - 3 लेनदारो में से 15,000 रु. का दायित्व नहीं चुकाना पड़ेगा ।
 - 4 कारीगर मुआवजा पेटे 6,000 रु. के दावे का प्रावधान करना है ।
 - 5 डूबत ऋण अनामत देनदार पर 10% रखना है ।
 - 6 ख्याति का मूल्यांकन 1,20,000 किया गया ।
- आवश्यक खाते तैयार करके नई पेढी की पक्की तलपट तैयार कीजिए ।

Unit Test : 4

STD. : 12 (GENERAL)

Max. Marks : 25

SUB. : Elements of Accounts (154)

TIME: 1.00 Hour

- i. There are total 8 questions in this unit test.**
- ii. Students have to write the answers of this unit test in their notebook**

SECTION : A

Select the correct answer of the following question 1 to 3.

Each question carries 1 mark.

[03]

1. If partnership deed is silent, interest is payable at on unpaid amount payable to the retiring partner.
[A] 10% p.a.
[B] 12% p.a.
[C] 6% p.a.
[D] Zero
2. Which is the first payment made from the realisation of assets, at the time of the dissolution of a firm:
[A] Dissolution expense
[B] Loan of partner's wife
[C] Liabilities towards third parties
[D] Partner's loan
3. Which of the following account is opened to incorporate the accounting effect of assets and liabilities of the partnership firm at the time of dissolution?
[A] Profit and loss account
[B] Profit and loss appropriation account
[C] Revaluation account
[D] Realisation account

SECTION : B

Answer the following questions 4 & 5 in one sentence.

Each question carries 1 mark.

[02]

4. State provision for the goodwill as per accounting standard-26
5. State the methods of dissolution of a partnership firm.

SECTION : C

Answer the following question no. 6 as directed carries 4 marks. [04]

6. Pass journal entries for the following transactions of firm in the case of firm's dissolution:
- Income tax liability is now payable ₹ 15,000 it is not recorded in the book.
 - A partner has accepted to pay loan of his Smt. ₹ 20,000, which was given to the firm.
 - Machine is disclosed in the book at the time of dissolution for ₹ 1,00,000. Book value is realized.
 - The value of laptop is ₹ 35,000. One partner has taken it for ₹ 25,000.

:OR:

6. How would you deal with the following balances disclosed in the balance sheet at the time of dissolution of a partnership firm?
- Investment Fluctuation Fund
 - Workmen accident compensation fund
 - Debit balance of Profit & Loss A/c
 - Provident Fund

SECTION : D

Answer the following question no.7 & 8 as directed.

Each question carries 8 marks.

[16]

7. Krupa and Komal are partners sharing profit and loss in the ratio of 3:2. Balance sheet of their firm as on 31.3.2020 was as under:

Balance Sheet

Liabilities	Amt.(₹)	Assets	Amt.(₹)
Capital account :		Land-Building	1,60,000
Krupa 1,40,000		Debtors 44,000	
Komal 1,00,000	2,40,000	(-)Bad debt reserve 4,000	40,000
Provident fund	36,000	Stock	72,000
Creditors	44,000	Cash	8,000
		Goodwill	40,000
	3,20,000		3,20,000

On above date they admitted Kajal as a new partner on the following terms:

- Kajal will bring ₹ 1,20,000 as capital in cash. Goodwill is valued at ₹ 60,000. Kajal cannot bring his share of goodwill in cash.
 - Value of land and building is ₹ 1,80,000.
 - Bad debt reserve is to be provided at 5% on debtors. Value of stock is to be reduced by ₹ 800.
 - Creditors of ₹ 1,000 are not to be paid.
- New profit and loss sharing ratio of all partners is decided at 5:2:3.

From the above information prepare necessary accounts and balance sheet after admission. Give necessary journal entries for goodwill.

8. A, B and C are the partners sharing profit and loss in the ratio of 2:2:1.
C retired on 31.3.2020. Balance sheet of firm as on 31.3.2020 was as under:

Balance sheet

Liabilities	Amt. (₹)	Assets	Amt. (₹)
Capital Accounts:		Goodwill	30,000
A 90,000		Machinery	60,000
B 60,000		Investments	30,000
C <u>30,000</u>	1,80,000	Debtors	90,000
General reserve	15,000	Stock	30,000
Investment fluctuation fund	7,500	Cash-bank	15,000
Bad debt reserve	6,000		
Creditors	46,500		
	2,55,000		2,55,000

Following adjustments are agreed at the time of retirement:

- (1) Value of machinery is ₹ 75,000 and Value of stock is ₹ 15,000.
- (2) Value of investments is ₹ 24,000, which is taken by C at this price.
- (3) An amount of ₹ 15,000 included in creditors is no longer payable.
- (4) The claim for workmen compensation to be credited at ₹ 6,000.
- (5) The provision for doubtful debts is to be kept at 10% on debtors.
- (6) Goodwill of the firm is valued at ₹ 1,20,000.
- (7) Balance of retiring partner will be kept as loan.

Prepare necessary accounts and the balance sheet of the firm after C's retirement.